

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Políticas sociais en perspectiva comparada		Código	615525001d
Titulación				
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	EconomíaSocioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Vilar Rodriguez, Margarita	Correo electrónico	margarita.vilar.rodriguez@udc.es	
Profesorado	Vilar Rodriguez, Margarita	Correo electrónico	margarita.vilar.rodriguez@udc.es	
Web				
Descripción xeral	A materia pretende abracer os distintos modelos de Estado do Benestar europeos aplicando a metodoloxía comparada. Pártese dunha visión histórica que analiza cómo se conformaron os Estados do Benestar, dase unha visión xeral da política social europea que irá desgranando algúns dos pilares do Estado do Benestar: sistema de saúde, educación e Seguridade Social. A parte práctica da materia consistirá na elaboración dunha análise comparada dunha política pública entre distintos países empregando fontes de datos secundarias e revisión bibliográfica.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
A1.CE1. Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise das situacións de exclusión social.	AM1	
A2.CE2-Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.	AM2	
A3. CE3-Desenrollar procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social	AM3	
A4. CE4. Recompiar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.	AM4	
A5.CE5. Interpretar as situacións e os procesos de marxinación social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestructural	AM5	
B1. CB1. Desmostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.		BM1
B3. CB3. Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias disponíveis e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudiados.		BM3
B4. CB4. Identificar dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora		BM4
B5. CB5. Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas		BM5
B8. CB8. Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrentarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.		BM8
B9. CB9. Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.		BM9
B14. CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvimento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.		BM14
B17-CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.		BM17

B19. CX7. Dar respuestas innovadoras e orixinais ante situaciones problemáticas emergentes relacionadas coa exclusión social.		BM19	
B20- CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respuestas e soluciones políticas.		BM20	
C1-CT1 - Reflexionar, chegar a conclusiones e proponer soluciones a través do traballo en equipo.		CM1	
C2. CT2. Desenvolver a actividade profesional con comodidade en contextos internacionais e de diversidade cultural.		CM2	
C5-CT5 - Aplicar un razonamiento crítico na reflexión teórica e no desenvolvemento práctico do traballo profesional e investigador.		CM5	
C6.CT6. Expresarse correctamente, de forma oral e escrita, nas línguas oficiais da Comunidad Autónoma de Galicia.		CM6	
C7. CT7. Utilizar as ferramentas básicas das tecnologías da información e a comunicación necesarias para o ejercicio profesional e para a aprendizaxe continuada e autónoma.		CM7	

Contidos

Temas	Subtemas
1. Antecedentes do Estado do Benestar.	1. 1. O cambio no papel do Estado: Liberal, Providencia, Benestar (diferencias básicas) 1. 2. Os riscos sociais e o nacemento dos primeiros seguros sociais: accidentes de traballo, enfermidade, pensións e desemprego 1. 3. Características dos primeiros modelos de seguros sociais: financiación, cobertura e prestacións. 1.4. Limitacions na protección do Estado: economía mixta do benestar. Estado, sector privado, familias e sociedade civil
2. A expansión do Estado de Benestar: concepto e modelos	2.1. O Informe Beveridge: elementos esenciais que impulsaron o nacemento do Estado de Benestar. 2.2. Concepto de Estado do Benestar. 2.3. Ideoloxías e modelos de benestar: análise crítica 2.4. A evolución do estado de benestar en España: características propias.
3. Do Estado do Benestar ao Estado Neoliberal: a gran transformación.	3.1. Conceptos fundamentais para entender o Capitalismo e as súas crises 3.2. A crise do 73 & Consenso de Washington: as consecuencias sociais e políticas. 3.3. Auxe da ideoloxía neoliberal: características definitorias. 3.4. A crise financeira de 2008: ¿un punto de inflexión?
4. As políticas sanitarias en España e na Unión Europea	4.1. O risco de enfermidade: evolución no tempo 4.2. Tipoloxía de sistemas de saúde na Unión Europea. 4.3. Peculiaridades do sistema sanitario en España.
5. As políticas de xestión dos accidentes de traballo en España e na Unión Europea	5.1. O risco de accidentes de traballo: evolución no tempo 5.2. Tipoloxía dos sistemas de xestión de accidentes de traballo 5.3. Peculiaridades do sistema de xestión de accidentes de traballo en España
6. As políticas de emprego en España e na Unión Europea	6.1. A política de emprego en España: evolución no tempo. 6.2. Desemprego & Emprego precario en España e na Unión Europea 6.3. O desequilibrio estructural do mercado de traballo en España e a prestación de desemprego
7. As políticas de pensións en España e na Unión Europea	7.1. As pensións nun marco de cambio demográfico 7.2. Tipoloxía dos sistemas de pensións na Unión Europea 7.3. Peculiaridades do sistema de pensións en España
8. As políticas educativas en España e na Unión Europea	8.1. Estudos comparados a nivel educativo: indicadores e problemas educativos nos países da OCDE. 8.2. Principais problemas dos sistemas educativos: deserción escolar, desigualdade social e reproducción social.
9. As políticas familiares en España e na Unión Europea	9.1. Principais políticas familiares en Europa. 9.2. As políticas familiares en Europa e en España: subsidios familiares, corresponsabilidade, e novos retos sociais.

10. As políticas de vivenda en Espala e na Unión Europea	10.1. Principais políticas de acceso á vivenda en Europa. 10.2. As políticas de vivenda en Europa e en España: mercado vs estado.
--	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A5 B3 B14 B20	18	36	54
Proba práctica	A3 A4 B1 B4 B5 B8 B9 B17 B19 C1 C2 C5 C6 C7	18	72	90
Atención personalizada		6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Sesión maxistral	Clases teóricas nas que se explicarán os principais contidos de cada unidade didáctica. Asignaranse unha serie de lecturas que serán necesarias para o debate e participación na clase.
Proba práctica	A materia avaliarase cun traballo individual onde se utilizarán os conceptos teóricos e prácticos traballados durante o curso ao redor dos aspectos socioeconómicos da vellez. O traballo presentarase e discutirá en clase (utilizando se é preciso a aplicación Teams para o estudiantado a distancia) coa participación de todo o alumnado. As bases deste traballo explicaranse na xornada de presentación da materia e colgarase tamén un vídeo explicativo no Teams da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción
Proba práctica	Mecanismos de atención personalizada ao alumnado Tanto as titorías individuais como as titorías en grupos reducidos realizaranse durante o curso académico 2022/2023 de forma virtual. O alumnado ten á súa disposición os seguintes medios: - Correo electrónico: Diariamente. De uso para fazer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas ou fazer correccións e/ou revisións de prácticas. A través do correo electrónico poderase concertar tamén unha titoría personalizada ou en pequeno grupo a través de TEAMS. ? Moodle: Diariamente. Utilizaranse as ferramentas disponibles (foros temáticos...) segundo as necesidades do alumnado para resolver dúbidas sobre calquera aspecto da materia. Utilizaranse tamén os foros específicos para as discussións e debates dirixidos ? Teams: De 1 a 2 sesións semanais (segundo demande o alumnado) en grupo pequeno (ata 5 persoas) para o seguimiento dos contidos da materia e apoio na realización de prácticas. Esta dinámica permite fazer un seguimiento más personalizado e axustado ás necesidades de aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo da materia. Con estas sesións reforzarase tamén a atención aos estudiantes ?non presenciais? ou ?virtuais? que puidese haber mesmo nun escenario de presencialidad. A estas titorías engadiríase o tempo das titorías individuais, onde poderían adoptar un papel máis activo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descripción	Cualificación

Proba práctica	A3 A4 B1 B4 B5 B8 B9 B17 B19 C1 C2 C5 C6 C7	Realización de tres probas prácticas como forma de reflexión crítica relacionada con algún aspecto dos contidos destas sesións. O calendario das probas establecerase o primeiro día de clase, así como as súas características e data de entrega publicaranse no calendario de moodle, que se fará a través de Moodle	100
----------------	---	--	-----

Observacións avaliación

Alumnado presencial:

- A avaliación considerará a nota mediante un proceso de avaliação continua das diferentes partes a ter en conta: participación nas aulas (10%), tareas (estudios de caso) (30%), traballo final (60%).

Alumnado non presencial

- A avaliación será similar ao alumnado presencial, aínda que a porcentaxe dedicada á participación se medirá participando no chat de Moodle habilitado e/o por interaccións correo electrónico co profesor.

Segunda oportunidade

O estudiante que opte por unha avaliação non continua poderá solicitar a convocatoria oficial acordada polo centro. A proba consistirá en probas similares á primeira oportunidade. para a súa entrega se abrirá un prazo extraordinario no campus virtual desde o mes de xuño ata unha data límite acorde coa entrega das actas da segunda oportunidade.

Estudiantes con exención académica

Ao inicio do curso acordarase un cronograma de tutorías, criterios de avaliação e presentacións.

Todos os aspectos relacionados coa ?dispensa académica?, ?dedicación al estudio, ?permanencia? e ?fraude académico? rexiranse de acordo coa normativa académica vigente de la UDC.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none">- Guillén, A. M., González-Begega, S.; Balbona, D. L. (2016). Austeridad y ajustes sociales en el sur de Europa. La fragmentación del modelo de bienestar mediterráneo. <i>Revista Española de Sociología (RES)</i>, 25(2), 261-272.- Vilar Rodríguez, M. (2007). ¿Entre la lismosna y el bienestar? Origen, desarrollo y consecuencias de las políticas sociales en Galicia (1890-1935). <i>Cuadernos de historia contemporánea</i>, 29, 173-197- Vilar Rodríguez, M. (2014). Los diferenciales salariales entre mujeres y hombres en España (c. 1850-1975): un análisis provisional. <i>Areas: Revista Internacional de Ciencias Sociales</i>, 33, 63-85- Del Pino, E.; Rubio Lara, M. J. (2013). Los Estados de Bienestar en la encrucijada. <i>Políticas sociales en perspectiva comparada</i>. Tecnos: Madrid- Moreno, L.; Mari-Klose, P. (2014). La Europa asocial. Crisis y Estado del bienestar.. <i>Revista Española de Investigaciones Sociológicas</i> (145)- Moreno, L.; Mari-Klose, P. (2013). Las Transformaciones del Estado de bienestar Mediterráneo: Trayectorias y retos de un régimen en Transición. E. del Pino and M. Josefa rubio (eds), <i>Los Estados de bienestar en la Encrucijada</i>. Madrid: Technos- Andrada-Alexandra, Dumbraveanu (2016). ?The More, the Better: Life Satisfaction in the Bitter Welfare State?. <i>Social Indicators Research</i>, Vol.129(3), pp.1015-1038- Samuel, Robin; Hadjar, Andreas (2016). ?How Welfare-State Regimes Shape Subjective Well-Being Across Europe?. <i>Social Indicators Research</i>, Vol.129(2), pp.565-587- Taylor-Gooby, Peter; Leruth, Benjamin; Chung, Heejung (eds.) (2017). <i>After Austerity: Welfare State Transformation in Europe after the Great Recession</i>. Oxford University Press- Backhouse, Roger E.; Bateman, Bradley W.; Nishizawa, Tamotsu; Plehwe, Dieter (eds.) (2017). <i>Liberalism and the Welfare State : Economists and Arguments for the Welfare State</i>. Oxford University Press- Gamble, Andrew (2016). <i>Can the Welfare State Survive?</i>. Cambridge: Polity Press- Peters, Yvette; Tatham, Michaël (eds.) (2016). Part 2 ?Restructuring the politics and institutions of the state?. <i>Democratic Transformations in Europe: Challenges and Prospects</i>. Routledge, pp.97-185- Adelantado, J. (2000). Cambios en el Estado del Bienestar. <i>Políticas sociales y desigualdades en España</i>. Barcelona: Icaria- Esping-Andersen, G. (2000). <i>Fundamentos sociales de las economías postindustriales</i>. Barcelona: Ariel- Esping-Andersen, G. & Palier, B. (2010). Los tres grandes retos del Estado del bienestar. Barcelona: Ariel- Navarro, V. (2015). Ataque a la democracia y al bienestar. <i>Crítica al pensamiento económico dominante</i>. Barcelona: Anagrama- Castles, F. G., Leibfried, S., Lewis, J., Obinger, H., & Pierson, C. (Eds.). (2012). <i>The Oxford handbook of the welfare state</i>. OUP Oxford.- Vilar Rodríguez, M. (2012). Daquelas areas estas lamas?: o mercado de traballo e España desde unha perspectiva histórica. <i>Revista Galega de Economía</i>, 21 (1), 115-146- Colino, C. y Del Pino, E. (2013). Los régímenes de bienestar liberales: orígenes, resultados y cambios. <i>Los Estados de Bienestar en la encrucijada : políticas sociales en perspectiva comparada</i>- Moreno, L. (2001). Estado del bienestar y "mallas de seguridad". Moreno, L. <i>Pobreza y Exclusión: la "malla de seguridad" en España</i> (pp. 17-50)- Fraser, N. (2008). La justicia social en la era de la política de identidad: redistribución, reconocimiento y participación. <i>Revista de Trabajo</i>, 3 (6), 83-99- Pedró, F. (2012). Deconstruyendo los puentes de PISA: del análisis de resultados a la prescripción política. <i>Revista Española de Educación Comparada</i>, 19, 139-172- González-Rábago, Cuartango y Bacigalupe (2015). Desigualdad social y salud en España: ¿Cómo influyen en la salud y en el uso de los servicios sanitarios la clase social, el nivel educativo y la situación laboral?. <i>Praxis Sociológica</i>, 19- Borrell, C. y Artazcoz, L. (2008). Las políticas para disminuir las desigualdades en salud. <i>Gac Sanit</i>, 22 (5), 465-73- Jaraíz Arroyo, G. (2011). Intervención social, barrio y servicios sociales comunitarios. Fundación FOESSA- Lois, M. y Alonso, A. (2014). <i>Ciencia política con perspectiva de género</i>. Akal- Spicker, P. (2014). <i>Social Policy: theory and practice</i>. Bristol: Policy Press- Polanyi, K. (1989). <i>La gran transformación. Crítica del liberalismo económico</i>. La Piqueta
---------------------	---

- Castells, M. (2017). Otra economía es posible: cultura y economía en tiempos de crisis. Alianza
- Castel, R. (2010). El ascenso de las incertidumbres : trabajo, protección, estatuto del individuo. Fondo de Cultura Económica
- Castel, R. (2004). La inseguridad social : ¿qué es estar protegido?. Manantial
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2018). Panorama de la educación. Indicadores de la OCDE 2018. MECD: Madrid
- Alemán Bracho, Carmen (coord.) (2009). Políticas sociales. Pamplona: Civitas - Thomson Reuters
- Alemán Bracho, C.; García Serrano, M. (1999). Fundamentos de Bienestar Social. Valencia: Tirant Lo Blanch
- Husson, Michael (2013). El Capitalismo en diez lecciones. Madrid: Los libros de Viento Sur-La Oveja Roja
- Gorsky, M.; Vilar-Rodríguez, Margarita y Pons-Pons, J. (eds.) (2020). The Political Economy of the Hospital in History. HUP. University of Huddersfield Press, Huddersfield Press,
- Pons Pons, J. y Vilar-Rodríguez, M., (2020). La gestión del seguro de accidentes del trabajo en España: de mutuas patronales a entidades colaboradoras de la Seguridad Social, 1900-2019. Madrid, Ministerio de Trabajo, Tesorería General de la Seguridad Social.
- Vilar-Rodríguez, Margarita y Pons-Pons, Jerònima (eds.) (2018). Un siglo de hospitales entre lo público y lo privado (1886-1986) [Financiación, gestión y construcción del sistema hospitalario español]. Madrid, Marcial Pons
- Vilar-Rodríguez, M. y Pons Pons, Jerònima (2021). Employers? mutuals and the accident insurance scheme in Spain: from rejection to control and collaboration (1966-1990)? . Enterprise and Society
- Vilar-Rodríguez, M. y Pons, Jerònima (2020). For the workers but without the workers': industrial accident management under the Franco dictatorship (1939-1966)". Labor History, 61:5-6, pp. 503-521

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none">- Moreno, L. (2012). La Europa asocial. ¿Caminamos hacia un individualismo posesivo?. Península: Barcelona- Schubert, Klaus, de Villota, Paloma, Kuhlmann, Johanna (Eds.) (2016). Challenges to European welfare systems. Springer- Guillén, Ana Marta; León, Margarita (2011). The Spanish Welfare State in European Context. Routledge- Whyte, David; Cooper, Vickie (eds.) (2017). The Violence of Austerity. London: Pluto Press- Wickham, James (2016). Unequal Europe: social divisions and social cohesion in an old continent. Routledge Advances in European Politics- Morán, M. P. (2013). Desiguales por ley: las políticas públicas contra la igualdad de género.. Madrid: Editorial Catarata- Muñoz, L. G., & Modroño, P. R. (2015). Las raíces neoliberales de la crisis económica e institucional en España desde un enfoque feminista. Pensar desde abajo, (4), 61-84.- Fernández García, T., Fuente Robles, Y. (2009). Política social y trabajo social. Alianza Editorial- Gálvez Muñoz, L. y Torres López, J. (2010). Desiguales, mujeres y hombres en la crisis financiera. Icaria- Valle, J. M. (2012). La política educativa supranacional: un nuevo campo de conocimiento para abordar las políticas educativas en un mundo globalizado. Revista Española de Educación Comparada <p>
</p>
-----------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fontes de información e técnicas estatísticas para a análise das políticas sociais/615525007

Austeridade e precariedade na era da globalización/615525002

Materias que continúan o temario

Cambios sociodemográficos e territoriais/615525023

Deseño, xestión e avaliación de políticas sociais/615525009

Observacións

1. Para cumplir co obxectivo sostible vinculado ao Green Campus: - A entrega de tarefas que se realice nesta materia producirase en formato virtual e/o soporte informático - Realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos - En todo momento teranse en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. 2. Segundo recóllese nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria - Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria. - deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarse linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos os性os, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...) - Traballarase para identificar e modificar prexuízos e #actitude sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. - Deberanse detectar situacóns de discriminación por razón de xénero e propoñeranse accións e medidas para corrixilas." 3. Recoméndase a asistencia ás clases para un mellor seguimento dos contidos teóricos e prácticos da materia

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías